Eduskunta
Liikenne- ja viestintävaliokunta

Hallituksen esitys (149/2015 vp) eduskunnalle suorasta kansainvälisestä rautatieliikenteestä Venäjän kanssa tehdyn sopimuksen hyväksymisestä ja laiksi sopimuksen lainsäädännön alaan kuuluvien määräysten voimaansaattamisesta ja sopimuksen soveltamisesta

Tällä hetkellä voimassa olevassa rautatieliikennesopimuksessa oikeus harjoittaa Suomen ja Venäjän välistä rautatieliikennettä on rajoitettu ainoastaan osapuolten valtion rautatieyhtiöille. Ehdotetussa sopimuksessa poistetaan markkinoiden rajoittamista koskevat määräykset. Uuden sopimuksen mukaan kaikki Suomeen tai muualle ETA-alueelle sijoittuneet rautatieyritykset ovat oikeutettuja harjoittamaan Suomen ja Venäjän välistä rautatieliikennettä Suomen rataverkolla.

Kilpailu- ja kuluttajavirasto (KKV) kannattaa ehdotusta. Esityksessä kuvatut kilpailun avautumisesta seuraavat vaikutukset ovat viraston käsityksen mukaan oikeansuuntaisia.

Voimassa olevan Suomen ja Venäjän välisen yhdysliikennesopimuksen perusteella VR:llä on yksinoikeus harjoittaa rautatieyhdysliikennettä Suomen ja Venäjän välillä. Käytännössä, jos toinen markkinatoimija on halunnut tarjota suomalaiselle teollisuudelle rautatiekuljetuspalveluita Suomen ja Venäjän välillä, se on aina joutunut ostamaan yhdysliikennekuljetuksen VR:ltä. KKV:hen on tullut yhteydenottoja VR:n hinnoittelusta ja toiminnasta tällä markkinalla, ja virastossa on tutkittavana, onko VR syyllistynyt määräävän markkina-aseman väärinkäyttöön.

Kuten esityksessä todetaan, kuljetusmäärien kehitykseen ja kehityspotentiaaliin Suomen ja Venäjän välisissä suorissa kuljetuksissa vaikuttavat suuresti rautatiekuljetusmarkkinoiden ulkopuoliset tekijät. Esityksessä on arvioitu, että kilpailun avautuminen laskisi kuljetusten hintatasoa. Kuljetusketjun tehostumisella voi olla kuitenkin merkittäviäkin heijastevaikutuksia kuljetuksia käyttävien toimialojen menestykseen. Kilpailun mahdollistaminen ja lisääminen ovat keskeisiä keinoja tehostaa kuljetustoimintaa.

Esityksen mukaan Suomen ja Venäjän välisten rautatiekuljetusten kilpailulla arvioidaan olevan keskeinen asema kilpailun alkamiselle myös laajemmin Suomen rautatiemarkkinoilla. Suomen sisäisessä liikenteessä tavarankuljetus rautateillä avattiin kilpailulle jo vuonna 2007. Käytännössä markkinoille ei kuitenkaan ole tullut uusia merkittäviä toimijoita. Suomen ja Venäjän välisen liikenteen avaaminen voi helpottaa markkinoille tuloa myös Suomen sisäisen liikenteen osalta.

ilpailu- ja kuluttajavirasto
Postiosoite PL 5, 00531 Helsinki • **Puhelin** 029 505 3000 (pvm/mpm) • **Faksi** 09 8764 398
Y-tunnus 2502067-3 • **Sähköposti** kirjaamo@kkv.fi • www.kkv.fi

Jatkossa tulee vielä kiinnittää huomiota siihen, etteivät hyväksyttävänä olevan sopimuksen (esim. 3 artiklan 4 kohdan ja 4 artiklan 2 kohdan) nojalla laadittavat sopimukset tai mahdolliset muut rautatieyhdysliikennettä koskevat sopimukset ja määräykset vääristä markkinoiden kilpailua. Käytännössä tämä tarkoittaa, että hyväksyttävänä olevan sopimuksen lisäksi pitäisi pyrkiä muutoinkin turvaamaan jatkossa aidosti tasapuoliset kilpailuedellytykset kaikille toimijoille.

Apulaisjohtaja Valtteri Virtanen